

**АКАДЕМІК
КОРКУШКО
ОЛЕГ ВАСИЛЬОВИЧ
(19.02.1929 – 01.01.2024)**

З глибоким сумом та скорботою сповіщаємо, що 1 січня 2024 року пішов у Вічність Олег Васильович Коркушко — академік Національної академії медичних наук України, член-кореспондент Національної академії наук України, заслужений діяч науки і техніки України, відомий вчений, геронтолог і терапевт, один із фундаторів Національної академії медичних наук України, добра і прекрасна Людина.

Сімдесят років життя Олег Васильович віддав науковій, науково-організаційній, педагогічній та лікарській діяльності, з яких 63 роки — Державній установі "Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України".

Після закінчення в 1954 р. лікувального факультету Київського медичного інституту завідував сільською амбулаторією на Житомирщині, потім навчався в аспірантурі на кафедрі терапії № 1 Київського інституту удосконалення лікарів, яку очолював професор Д. Ф. Чеботарьов. З 1958 до 1960 р. працював асистентом кафедри, вивчав функціональний стан печінки при гнійних захворюваннях легень, розробляв питання консервативного лікування хворих, їх передопераційної підготовки. Результати цих досліджень стали основою кандидатської дисертації, яка була успішно захищена у 1961 р.

Подальший творчий шлях Олега Васильовича пов'язаний з Інститутом геронтології АМН СРСР (нині — ДУ "Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України"). В 1964–1978 рр. він керував лабораторією функціональної діагностики, а з 1978 р. по 2021 р. очолював відділ клінічної фізіології та патології внутрішніх органів. У 1969 р. захистив докторську дисертацію "Клініко-функціональні особливості серцево-судинної системи у літніх, старих людей і довгожителів", в якій узагальнив результати досліджень функціонального стану серцево-судинної системи при старінні та вперше представив нормативи показників по десятиліттях, які в подальшому використовувалися для розмежування вікових і патологічних змін.

Характерною особливістю наукової діяльності О.В. Коркушко був тісний зв'язок вирішуваних питань з потребами практичної охорони здоров'я. Його багатогранну діяльність відрізняли глибина наукового пошуку, прагнення дійти до самої суті явищ, що вивчались, розкрити їх механізми.

У дослідженнях Олега Васильовича з клінічної фізіології дихальної системи визначено вікові особливості вентиляційної функції легень, легеневого газообміну, регіонарного кровотоку, кисень-транспортної функції крові, обміну кисню в тканинах. Обґрунтована концепція розвитку гіпоксії при старінні, розкриті її механізми, запропоновані шляхи підвищення стійкості організму до гіпоксії в літньому віці. Разом з цим розроблялися питання патогенезу, діагностики, лікування та реабілітації хворих похилого віку із захворюванням легень.

В дослідженнях з клінічної фізіології серцево-судинної системи ним були з'ясовані вікові особливості серцево-судинної системи, периферичного кровообігу, мікроциркуляції, функціонального стану ендотелію судин, механізмів нейроендокринної регуляції, добових біоритмів. Визначені шляхи підвищення фізичної працездатності людей старшого віку, їх резистентності до впливу стресових чинників. З'ясовано механізми розвитку вік-асоційованих захворювань серцево-судинної системи. Розроблені і впроваджені нові методи діагностики, лікування і реабілітації хворих літнього віку з ішемічною хворобою серця, гіпертонічною хворобою, порушеннями серцевого ритму, серцевою недостатністю.

Завдяки науковим дослідженням О.В. Коркушка розкриті вікові особливості патогенезу захворювань системи травлення. Показана роль нейрогуморальних механізмів у формуванні вікових змін моторної і секреторної функції шлунку, зовнішньосекреторної функції підшлункової залози, вдосконалені методи діагностики, лікування і профілактики захворювань системи травлення у осіб похилого та старечого віку.

Одним з пріоритетних напрямків наукової діяльності академіка О. В. Коркушка була розробка концепції прищвидшеного старіння людини, методів визначення

біологічного та функціонального віку, обґрунтування і впровадження раціональних режимів фізичних та інтервальных гіпоксичних тренувань, оптимальних схем застосування геропротекторів для сповільнення процесів пришвидшеного старіння та лікування вік-асоційованої патології.

Протягом останнього десятиріччя вчений розробляв актуальну проблему розвитку предіабетичних порушень вуглеводного обміну при старінні, передумов і механізмів їх розвитку, зв'язку із факторами кардіоваскулярного ризику, обґрунтував нові підходи до корекції цих порушень у людей похилого віку. Під керівництвом Олега Васильовича виконано цикл робіт, що дозволили з'ясувати особливості предіабетичних порушень вуглеводного обміну в залежності від віку, визначити їх частоту і структуру, передумови і механізми розвитку, зв'язок із факторами кардіоваскулярного ризику, удосконалити діагностику інсулінорезистентності та дисфункції β -клітин острівців підшлункової залози, обґрунтувати нові методи корекції предіабетичних порушень та визначити їх ефективність у осіб похилого віку.

Впровадження результатів досліджень академіка О. В. Коркушко та його наукової школи в практичну медицину дозволило суттєво підвищити ефективність лікування захворювань внутрішніх органів у осіб похилого віку.

Як людина творча та володіюча мистецтвом «бачити за горизонт» Олег Васильович завжди сприяв розвитку та становленню молодих вчених, які потім ставали відомими науковцями та клініцистами. Він завжди ділився своїми знаннями та досвідом з молодими науковцями-колегами, був небайдужим і завжди відстоював інтереси справи. За його керівництва підготовлені і захищені 20 докторських і 69 кандидатських дисертацій, пройшли навчання понад 220 аспірантів і клінічних ординаторів.

О. В. Коркушко — автор понад 900 наукових праць, у тому числі 17 монографій. Серед них — «Гіпоксія і старіння», «Неспецифічні захворювання легенів в геріатричній практиці», «Гіпоксія як метод підвищення адаптаційної здатності організму», «Серцево-судинна система і вік», «Аналіз варіабельної ритму серця в клінічній практиці: вікові аспекти», «Клінічна кардіологія в геріатрії», «Геріатрія в терапевтичній практиці», «Передчасне старіння людини», «Передчасне старіння: фактори ризику, діагностика, засоби попередження, метаболічна тера-

пія», «Пептидні препарати тимуса і епіфізу в профілактиці пришвидшеного старіння», «Пінеальна залоза. Шляхи корекції при старінні», «Система згортання крові при старінні», «Тромбоцити: фізіологія, морфологія, вікові і патологічні особливості, антитромбоцитарна терапія».

Свою наукову і педагогічну діяльність академік О. В. Коркушко поєднував з великою науково-організаційною роботою. Упродовж багатьох років він був заступником голови правління наукового медичного товариства геронтологів і геріатрів, головою проблемної комісії Наукової ради з геронтології та геріатрії, заступником редактора розділу «Геронтологія» Великої медичної енциклопедії, головним редактором журналу «Кровообіг та гемостаз», президентом української асоціації «Мікроциркуляція, гемореологія, тромбоутворення», членом редакційних рад багатьох вітчизняних і зарубіжних наукових видань, почесним членом геронтологічних товариств Німеччини і Болгарії.

Дослідження вченого в галузі вікової фізіології, клінічної геронтології і геріатрії отримали визнання у науковому світі в нашій країні та за її межами. Олег Васильович — заслужений діяч науки і техніки України, лауреат трьох державних премій УРСР (1984 р.) та України (1997, 2003).

За монографію «Геріатрія в терапевтичній практиці» академік О. В. Коркушко був удостоєний премії імені академіка М. Д. Стражеска НАН України, за монографію «Пінеальна залоза. Шляхи корекції при старінні» — премії імені Д. Ф. Чеботарьова НАН України, за цикл наукових праць з розробки проблеми вік-асоційованих порушень вуглеводного обміну — премії імені Л. Т. Малої НАМН України.

За вагомий внесок у розвиток Національної академії медичних наук України та з нагоди її 25-річчя він нагороджений Орденом Преподобного Агапіта Цілителя Печерського. А з нагоди 100-річчя Національної академії наук академіку йому вручена пам'ятна медаль НАН України.

Колектив Державної установи "Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України" виражає свою скорботу, любов та шану нашому Учителю, видатному Вченому і Клініцисту. Він залишиться в наших серцях як чудова Людина, особистість з високою внутрішньою організацією, професіонал своєї справи.

Колектив Державної установи "Інститут геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України"

*Правління Асоціації фтизіатрів і пульмонологів України
Редакційна колегія «Українського пульмонологічного журналу»*